

Poljoprivredna savetodavna i stručna služba
Šabac

Kontakt telefoni: 015/ 344-606, 301-820

BILTEN

BROJ 2

- *Značaj vođenja evidencije na poljoprivrednim gazdinstvima-*

dipl.ing. Milorad Jocković

- *Ishrana goveda ureom -*

dipl.ing.Zoran Kozlina

Š a b a c, decembar 2011.god.

I TEMA

ZNAČAJ VOĐENJA EVIDENCIJE TROŠKOVA I PRIHODA NA POLJOPRIVREDNOM GAZDINSTVU

- **Značaj praćenja poslovanja male farme!**
  - Vođenje knjiga je potpuno zanemareno na farmama
  - Farmeri možda ne prepoznaju koje koristi donosi ova dodatna aktivnost koja je prilično ne povezana sa svakodnevnim praktičnim poslom koji obavljaju
- **Šta je računovodstvo farme?**
  - Procena i registrovanje svih stvari na farmi: životinje, zgrade, mašine, dugogodišnji zasadi, oprema itd.
  - Razumevanje i sagledavanje kako se troši novac i kako se novac zarađuje (tokovi novca na gazdinstvu)
  - Nalaženje načina smanjenja troškova i povećanje profita
  - Donošenje odluka o vođenju i smanjenju pojedinih aktivnosti u sklopu farme
  - Periodično unošenje svih transakcija u jednu knjigu (svesku) bilo da se radi o plaćanju računa ili naplati prodane robe
  - Beležiti svako plaćenje na način za šta je plaćeno i svaku naplatu od kupaca vašeg proizvoda
- **Šta bi trebalo znati o računovodstvu farme?**
  - Kako možete najjednostavnije izračunati zarađujete li ili gubite novac!???
  - Unosite u knjigu sva plaćanja i sve što naplatite pod tri osnovne grupe transakcija/promena na farmi:
    - *Plaćanje za opremu, stado, zgrade(kapital)*
    - *Redovno izmirenje tekućih troškova i naplata*
    - *Obaveze po kreditima*
- **Zašto čuvati i beležiti račune?**
  - Svaku poslovnu promenu, kretanje novca, kupovinu, prodaju, pozajmljivanje novca potrebno je beležiti, JER TO MOŽE DA...
    - ...razumete kako se troši novac i kako se zarađuje
    - ...pronađete način za smanjenje troškova i povećanje zarade
    - ...odlučite oko pirenja ili smanjenja obima proizvodnje
- **Kako se vodi evidencija**
  - Potrebna je samo jedna knjiga (rokovnik-sveska)
  - Popunjavati knjigu svaki dan ili najmanje jednom sedmično (najbolje da popunjavanje uvek vrši isto lice)
  - Unositi hronološki sve promene, uključujući plaćanja i naplatu

- Čuvati priznanice, fakture, izveštaje i druga dokkumenta vezana uz posao zajedno spojena spajalicom, u torbi ili registratoru na jednom mestu
- Važno je uneti u knjigu i svrhu plaćanja odnosno za koje svrhe primate plaćanja. Nprimer za novac primljen od mleka, u knjigu uvesti količinu predatog mleka, iznos novca kao i broj računa

N A P O M E N A
UNOSITI PODATKE ZA SVAKO PLAĆANJE I SVAKU NAPLATU ZA PRODATE
PROIZVODE!!!

dipl.ing.Milorad Jocković

II TEMA

ISHRANA GOVEDA UREOM

Uvođenjem uree u ishranu goveda bitno se mogu sniziti troškovi proizvodnje mleka i mesa.

Uobičajeno je da se urea u obroke za ishranu preživara uključuje u sledećim količinama :

- Da zamenjuje do 25-30% ukupnih potreba proteina u obroku
- Do 1% u kompletnim, odnosno 5% u dopunskim proteinskim smešama koncentrata
- Do 1% u suvoj materiji obroka
- Do 20 gr. na 100 kg. telesne mase.

Da bi se ovo uspešno izvelo neophodno je izvršiti protektiranje uree u cilju usporavanja obrazovanja amonijaka koji koriste mikroorganizmi buraga za stvaranje sopstvenih proteina.

Uz dozvoljene količine uree u obroku neophodno je obezbediti određene uslove :

- Životinja treba da bude naviknuta na korišćenje uree, period privikavanja treba da bude bar 7 dana. Najbolji efekat se postiže kada se koristi u kombinaciji sa nekim od razgradivih izvora proteina (npr. različitih uljanih sačmi).
- Da u obroku bude dovoljna količina ugljenih hidrata, a istovremeno da obrok ima nedovoljno ukupnih proteina.
- Urea se ne sme davati sa hranivima u kojima postoji prirodni enzim ureaza, (kao što je sirova soja), jer to dovodi do prebrzog oslobađanja amonijaka i mogućih intoksikacija.
- Zbog mogućnosti prebrzog oslobađanja amonijaka u velikim količinama ne savetuje se davati ureu u čistom kristalnom obliku, već kao fino mlevenu, rastvorljivu u vodi.

- Ne treba je davati pri isključivoj ishrani kabastom hranom. Bolje je uključiti u kompletne obroke.
- Jedno od mogućih rešenja problema prebrzog oslobađanja amonijaka je prskanje rastvorom uree cele biljke kukuruza čime se omogućuje njeno konzumiranje tokom celog dana. Uočeno je da na takav način dodavanja mogu da podnesu veće količine uree. Kada se životinja hrani po volji obrokom koji sadrži ureu one same regulišu konzumiranje prema svojim fiziološkim mogućnostima.
- Veoma praktičan postupak je dodavanje uree vlažnom zrnu i klipku kukuruza pri siliranju. Smatra se da u tom slučaju urea ispoljava svojstva konzervansa.
- U ranoj laktaciji treba grlu ograničiti količinu uree.

Skorašnja istraživanja pokazuju da je mlečna krava sposobna, ukoliko konzumira više od 200 grama uree dnevno (oko 90 g čistog azota), za godišnju proizvodnju od 200 kg sirovih proteina. Ovo, posmatrajući kroz sirove proteine, jednako je 2 tone pšeničnog zrna, jednoj toni pogača pamukovog semena ili 600 kg sojinog zrna. Drugim rečima, u rumenu/buragu mlečne krave može se postići proizvodnja proteina kao na 1 hektaru oranice.

Prva pomoć u slučaju trovanja grla ureom: kod pojave prvih simptoma, grlu ulijte u burag 5 ili 10% rastvor sirćetne kiseline a 2-3 časa posle ponovite tretman sa polovinom prvobitne količine rastvora. Da bi izbegli ovakve neugodnosti uputno je u ishranu grla uvesti, bar povremeno, domaće jabukovo sirće!!!

Zaključak

Ishrana preživara može se vršiti dodatkom NPN materija obroku, uz dovoljno prisustvo lako svarljivih ugljenih hidrata (prekursori ugljeničnih skeleta odn. keto kiselina za sintezu mikrobnih proteina) i mineralnih materija. Ne treba zaboraviti ulogu grubih, biljnih vlakana u obroku za pravilan motilitet predželudaca - redovno davanje sena a junadima u intenzivnom tovu bar 1-2 kg dnevno. Kod komponovanja obroka treba obratiti pažnju na sadržaj sumpora u hranivima i njegov odnos prema azotu!

Pažljivim balansiranjem obroka može se postići rentabilna i sigurna proizvodnja mleka i mesa, za šta treba upotrebiti proverena naučna saznanja i računarsku tehniku.

dipl.ing. Zoran Kozlina